

BESLUT

2017-12-11

Dnr: 17/01537

SAKEN

Det okända, Sjuan, 2017-04-05, program om ett påstått hemsökt hus; fråga om respekt för privatlivet

BESLUT

Programmet fälls. Granskningsnämnden anser att det strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

FÖRELÄGGANDE

TV4 AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

PROGRAMMET

Programmet handlade om en mor och dotter som sa sig höra mystiska ljud och se eller känna närvaron av okända personer på sin gård. Inledningsvis sa programledaren bland annat följande.

Om man flyttar från Stockholm och upp till Jämtland och [ortsnamn] så kanske man kan förvänta sig att få lite lugn och ro. Men det var knappast så familjen [efternamn] fick när de upptäckte att de delade hus med en massa spöken.

Mor och dotter visade sedan programledaren runt på gården och beskrev sina upplevelser. De sa bland annat att de sett olika personer röra sig i huset för att sedan plötsligt försvinna samt att de känt sig iakttagna och upplevt obehag. Dottern sa också att flera grannar sett en okänd kvinna stå i ett fönster på gården. Deras berättelser illustrerades med korta bildmontage som bland annat föreställde spöken. Bland annat följande sades.

(Mor) – Det här är vårt hem, vi ska bo här och... Kan vi inte få vara ifred? [...]

(Programledare) – Den som ska försöka ge dem tillbaka huset, det är vårt medium...

Därefter kom en man som sades vara ett medium, M, till gården. Han sa bland annat att han mådde jätteilla av att vara på platsen och att han kände sig instängd och upplevde att han drunknade. M gick sedan runt i huset och på gården och sa

sig känna närvaron av flera olika personer som han beskrev till kroppsbyggnad och temperament. Han sa även under vilka omständigheter han upplevde att personerna hade dött.

I slutet av programmet försökte programledaren ta reda på vilka personerna som M beskrivit verkligen var. Hon berättade om flera personer i en familj som tidigare bott på gården samtidigt som delar av M:s uttalanden klipptes in. Bland annat visades ett foto av familjen medan följande sades.

(Programledare) – Mycket av det [M] sa tydde ju på att det kan ha handlat om en familj som tidigare bott på gården. Och mycket riktigt, när vi startar våra efterforskningar om gårdens förflutna så verkar det snart som att vi har att göra med en riktig familjesaga. Redan i början på 1900-talet kan vi se hur marken beboddes av mästern [A] och dennes hustru [B]. (M) – Jag vill också ge namnet [namn snarlikt B:s]. (Programledare) – [A] hade en egen smedja på ägorerna och var en stolt karl. När åldern började ta ut sin rätt och han inte längre kunde utföra sitt arbete tog han en sista promenad till smedjan och där tog han sin sista liv. (M) – Alltså, jag är väldigt mycket för mig själv. Jag jobbar själv och... Det tolkar jag ju som att den här mannen borde vara instängd i sig själv. Alltså, det, det känns som väldigt mycket kamp. (Programledare) – En händelse som verkar ha lämnat starka energier på platsen. Efter [A:s] död revs ett av bostadshusen. Och på dess plats byggdes ett modernt hus åt [A] och [B:s] son [C] och dennes hustru [D]. [C] var en riktig kraftkarl han med som förutom att fortsätta driva sin fars smedja även jobbade med flottning på sommaren och i skogen på vintern. (M) – Det är som jag säger, den här mannen upplever jag har varit väldigt härdig, han har varit duktig på väldigt mycket. (Programledare) – Hans hustru [B] är om något ännu intressantare för oss. När vi talar med hennes ännu levande släktingar får vi reda på att det är mycket som stämmer in på henne. (M) – Snäll. Jag upplever henne väldigt gemytlig. Kanske lite tystlåten men ändå liksom, lite enstörig samtidigt men ändå kul när det kommer besök. (Programledare) – Hon kom dessutom från byn [namn], bara två kilometer norrut längs [namn på älv], samma älv som hennes bror drunknade i, bara nio år gammal. (M) – Det är nämligen såhär att det här jag pratat om att drunkna, om det är så att kvinnan är kopplad med, har mist ett barn, alltså i, i det hela, alltså att nån har drunknat eller nåt.

Samtidigt som programledaren berättade om C och D:s söner visades flera bilder föreställande D och sonen E, både som unga och gamla. Bland annat följande sades.

(Programledare) – [C] och [D] fick tre söner, varav en [E] fick en hjärnskada vid födseln. Och han tillbringade mesta delen av sitt liv på ett specialboende, flitigt besökt av familjen. När [D] själv hamnade på ålderdomshem sa hon till vänner att när hon dog skulle hon ta pojken med sig. Den 31 mars 1997 så halkade [D] med sin rullator, slog i bakhuvudet och dog, 86 år och fyra månader gammal. (M) – Men jag känner som att det kommer ganska snabbt. Jag vill uppge ålder, jag säger åtminstone 87. (Programledare) – Samma dag, bara två timmar efter sin mor, och några kilometer bort, avled även [E]. Han blev 63 år och elva månader gammal. (M) – Jag vill placera en ålder någonstans runt... 63 och ett halvt. Jag upplever en hastig bortgång med den här mannen så jag upplever ingen sjukdomsbild utan jag upplever att det gått ganska bra... Grejen är att det känns som jag inte är hemma, när jag, när jag dör. (Programledare) – Ja, det verkar ju onekligen som att nästan allt av det [M] sa stämmer in på en eller annan av medlemmarna i familjen [efternamn]. Om det verkligen är de som syns här, om det bara är energiminnen [M] har snappat upp eller om det faktiskt handlar om något helt annat, det låter vi vara osagt. Men en intressant

detalj, det får vi när vi visar bilden av familjen [efternamn] för några av de boende i grannskapet, som alla pekar ut just [B] som den dam de sett i ett av gårdens fönster.

Senare sa programledaren bland annat följande.

Ingen av andarna på gården hade några onda intentioner. Men [M] hjälpte dem att förstå att de inte längre fick störa de levande.

ANMÄLAN

Anmälan är son till D. Han är kritisk till att D påstods hemsöka huset och anser att programmet var kränkande. Stora delar av anmälares familj namngavs och förekom med bild utan att han tillfrågats eller godkänt någon del av programmet. Det uppgavs även att en av anmälares släktingar, A, tagit livet av sig trots att han varken bodde eller hade sin smedja på gården.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

TV4 anser att programmet överensstämmer med bestämmelsen om respekt för privatlivet och anför i huvudsak följande.

Programserien behandlar en form av andlighet och samhörighet som människor kan uppleva i vissa sammanhang. Det behov av andlighet som tidigare fylldes av kyrkan tar sig idag uttryck även i mindre etablerade former. Dessa funderingar har en tydlig plats för många människor i deras vardag.

I produktionsbolagets research upptäckte de den aktuella familjen och såg att mycket av det M sagt på plats i huset stämde överens med personer i familjen. Under researcharbetet kontaktades flera efterlevande släktingar till familjen, bland annat en av D:s söner som försåg redaktionen med privata bilder. De släktingar redaktionen pratade med berättade historien om familjen och gav tillstånd att berätta det som framkom i programmet samt att visa bilderna.

Redaktionen trodde att de hade kontaktat alla berörda och visste inte att det fanns ännu en son som nu anmält programmet. Det ingår i redaktionens research att få godkännande från berörda släktingar före publicering av denna typ av berättelser. Det har inte funnits någon avsikt att kränka någon. Här har redaktionen begått ett misstag och det är mycket beklagligt.

I programmet låg störst fokus på personliga upplevelser. Endast en mindre del handlade om konkreta identifierbara personer och dessa beskrevs i positiva ordalag. I programmet sades att redaktionen inte var säker på att upplevelserna hade med den aktuella familjen att göra. TV4 kan inte finna att skildringen var kränkande.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

TV4 ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (12 § i sändningstillståndet).

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

TIDIGARE BESLUT

Programserien *Det okända* har fällts flera gånger för intrång i efterlevandes privatliv (beslut 16/00518, 10/00750 och SB378/06). Granskningsnämnden har i dessa fall ansett att uppgifter om att avlidna personer skulle hemsöka olika platser varit av sådan karaktär att det uppstått ett intrång i efterlevandes privatliv.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Anmälarens avlidna släktingar A, B, C, D och E kunde identifieras bland annat genom att de förekom med namn och bild i programmet. De uppgifter som lämnades om att släktingarna hemsökte gården utgjorde ett intrång i anmälarens privatliv som inte motiverades av något allmänt intresse. Programmet strider därför mot bestämmelsen om respekt för privatlivet. Programledarens uttalande om att det skulle förbli osagt om det verkligen rörde sig om den aktuella familjen ändrar inte den bedömningen.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Jan Holmberg, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Staffan Dopping, Malin Bergström och Gunnar Springfeldt efter föredragning av Rasmus Johansson.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Rasmus Johansson